

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1903.

— (Osebne vesti.) Sodnemu tajniku I. Kavčniku v Ljubljani je z najvišjim ukrepom od 12. septembra 1903 podeljen naslov in značaj deželno-sodnega svetnika. Imenovani so deželnosodnimi svetniki: sodni tajniki K. Mulley v Ljubljani za Celje, B. Dolinšek za Rudolfovo in A. Kotzian v Celji istotam; — deželnosodnimi svetniki in predstojniki okr. sodišč: sodni tajnik A. Kapun v Mariboru za Velikovec, okr. sodnika dr. J. Kronvogel v St. Lenartu in M. Vidic v Gornjem Gradu; — sodnim tajnikom okr. sodnik dr. K. Ahazhizh v Bovcu za Rudolfovo. — Premeščeni so notarji: dr. J. Haas iz Velikovca v Maribor, V. Svoboda iz Šmarja v Konjice in A. Krajnc iz Senožec v Šmarje pri Jelšah. — Začasno vpokojen je na svojo prošnjo dež. sod. svetnik J. Munda v Rudolfovem. — Umrli je dne 24. avgusta 1903 notar Leopold Vehovar v Cerknici.

— (Pravni drobiž.) Če kdo, ki se mu nekaj s poslednjo voljo pod pogojem nakloni, da se ne oženi, pripozna to odredbo in vsprejme naklonilo, odreče se s tem pravici, da bi mogel ta pogoj po §-u 700 obč. drž. zak. izpodbijati, češ da ni postavljen. (Odločba od 25. februarja 1902, št. 16418 ex 1901, v prilogi k ukazniku prav. min. št. 537.) — V postopanju, katero je vsled dovoljene obnove po §-u 540 c. pr. r. provesti v glavni stvari pri prizivnem sodišču, je uporabiti predpise za postopanje pri sodnih dvorih prve inštanice; smejo se torej tu navesti nova dejstva in dokazi. (Odl. od 26. februarja 1902, št. 9432 ex 1901, v pril. k ukazniku št. 533.) — Predno ne stopi substitucija (§ 704 o. d. z.) v moč, se ne da izvesti nikako izvršilo na fidejkomisarjeve pravice v substitucijsko premoženje. Če pa se je vendarle, predno se je substitucija uresničila, pravomočno doseglo sodno zastavno pravico na substitucijskem premoženju, potem ne pristoja izvršilnemu sodišču, da bi v razdelbnem postopanju zanikalo pravno veljavo izvršilnega, v pravo moč stopivšega dovolila, nego vezano je na formalni obstoj tega veljavnega izvršilnega naslova. (Odl. od 4. decembra 1902, št. 14.434 v Jur. Bl. št. 26 ex 1903.) — To, da odbor odvetniške zbornice, izvršujoč svojo nadzorno pravico (§ 23 odv. r. in § 1 disc. stat.), ni imel povoda, zaradi gotovega čina nastopiti proti odvetniku, ne ovira, da se disciplinarno pokori isti čin. Če odvetnik prevzame dvostransko nesporno opravilo, je zavezan varovati koristi obeh strank z enako zvestobo in skrbnostjo; s strankarskim pospeševanjem koristi enega izmed obeh kontrahentov se kršijo dolžnosti odvetniškega poklica; čast in ugled stanu prepovedujeta odvetniku, da bi s svojim klientom sklepal lukrativne posle, ki izkoriščajo njegovo zadrego. (Odl. od 5. februarja 1903, št. 12.904 v Jur. Bl. št. 25 in Ger. H. št. 51 ex 1903.) — Dogovor med zastopnikoma dveh nasprotnih strank, da se sodni stroški, ki bodo strankama vzajemno priznani, ne bodo kompenzirali in da se bodo na ta način lažje iztirjali lastni ekspanzari od teh strank, tak dogovor je

načeloma nedopusten in utegne po okolnostih ustanoviti kršenje dolžnosti, ki jih odvetniku nalaga § 9 odv. reda. (Odl. od 5. marca 1903, št. 14.917 v Ger. H. št. 52 de 1903.)

— (Registrowanje zadrug.) C. kr. nadsodišče v Gradcu je z odredbo z dne 13. novembra 1902, št. praes. 15185/17-2 izdalo jako pomenljiva navodila za registrowanje zadrug in formalno rešitev dotičnih prošenj. Ta navodila pravijo ob kratkem:

I.) Določbe §-ov 2 in 18 min. naredbe z dne 14. maja 1873, št. 71 drž. zak., so se premenile po min. naredbi z dne 23. maja 1895, št. 74 drž. zak. — Vsled teh prememb so se izrekla v prvi vrsti glede vprašanja, ali treba podpise v volilnem zapisniku poveriti, sledeča odločilna načela:

a) Zadostuje, da se samo enkrat bodisi sodno ali po notarju poveri podpis vsakega uda načelnštva. Ako pa je že kak tak podpis v sodnih registrowanih spisih, tedaj se sodišče samo prepričaj o pristnosti nepoverjenega podpisa s tem, da primerja podpis z onim, ki je že v poverjeni obliki podan (§ 2 odst. 3 in § 18 odst. 3).

b) V dokaz storjenega sklepa občnega zbora (volitev načelnštva itd.) zadostuje, ako se predloži prepis zapisnika, ki ga je načelnik sam za resničnega potrdil (§ 18 odst. 3). Temu predpisu bi nasprotovalo mnenje, da je podpise udov načelnštva, koji se itak pri zglastitvi poverijo, tudi že v zapisniku o volitvi poveriti — razun, če kaj tacega izrecno pravila določajo.

II.) Ni potrebno, da pravila podpišejo posamezni zadržniki niti pri ustanovitvi zadruge, niti pozneje (§ 3 št. 2); podpis se nadomesti s pismeno izjavo pristopnico (§ 3, odst. 2). S tem in vsled registrowanja zadržne pogodbe se odvrča dozdevna nevarnost, da bi se mogla zadržna pogodba izpodbijati v obliki, kojo predpisuje zadržni zakon in ki je tu edino merodajna.

III.) Ako pravila zahtevajo, da se v nekaki posebno določeni obliki poveri volitev načelnštva, na primer, da morata volilni zapisnik podpisati načelnik in zapisnikar, tedaj je tudi res gledati na to formalno zahtevo in bilo bi grajati očitvidne okolnosti, ki pravilom nasprotujejo, na primer, ako se pripetijo pri sklicevanju občnega zbora. — Nikakor pa trgovsko sodišče ni poklicano, da pretresuje drugo vsebino, ali je na primer število navzočih zares resnično, ali se je sklepalo zares s potrebno večino glasov itd.; — ako zapisnik po zunanji obliki ni proti pravilom, jamčijo za njegovo vsebino za to odgovorni funkcionarji; nadaljnje verjetnosti zapisnika ni moči zahtevati, tudi ne za namene registrowanja.

IV.) Združenje k splošnemu, vendar v drugi vrsti še le tudi za gospodarstvo važnemu namenu, da se namreč kmetski stan povzdiguje in pospešuje, spada brezdvomno pod občni društveni zakon; kadar pa združenje v dosego konkretnega gospodarstvenega namena v smislu § 1 zadrž. zak. tudi na to meri, da se društveniki skupno razgovarjajo, da si naročujejo strokovne liste, da se društveniki v intelektualnem in moralnem oziru izobrazujejo in tako le splošno blagostanje pospešuje, tedaj ni mogoče ustanovitve zadruge zabraniti tudi ne s stališča društvenega zakona.

Sploh se pa sodiščem svetuje, naj več ali manj okorne funkcionarje pri oglasitvi registriranja osobito radi formalnih nedostatkov primerno pouče, da se jim postreže in položaj razjasni v smislu § 86 in nasl. opr. reda.

— (Zaárana zaroka.) C. kr. okrajno sodišče v Kamniku je v pravdi V. S. iz Velesovega proti A. Ž. iz Mengša zaradi povračila are 400 K z rzsodbo od 4. julija 1903 ad C 254/3 toženca obsodilo, da mora plačati tožniku V. S. vtoženih 400 K s 5% nimi obrestmi od 28. junija 1903 kot dneva vročbe tožbe dalje in na 77 K 97 h odmerjene sodne stroške v štirinajstih dneh, da se ogne izvršbi.

Dejanski stan.

Obe stranki se strinjata v tem, da se je toženec ženil pri tožnikovi hčeri Micki, da so napravili dne 19. maja 1903 v Kamniku ženitno pogodbo, in da je tožnik odštel tožencu vsled poziva njegovega brata Janeza Ž. 400 K kot «aro», katero zapade tisti, ki bi se morda skesal, toženec pa tudi, če bi se pri popisovanju svojih imovinskih razmer zlagal le za eno stvar, ter se sklicujeta v dokaz temu na priče M. S., J. S., J. V. in J. G., kakor tudi na zaslišanje strank, toženec tudi še na pričo J. Ž.

Vse daljne tožnikove trditve pa toženec kratkomalo zanika. Te trditve, katerih resničnost hoče tožnik dokazati z zaslišanjem strank, so, da se je Micka S. skesala proti tožnikovi volji, da tožnika na tem ne zadene nobena krivda, in da je toženec v treh točkah svoje imetje napačno popisal rekoč: *a*) da ima toliko lesa, da če desetkrat pogori lahko napravi poslopja iz tega lesa; — *b*) da je do najbolj oddaljenega njegovega gozda komaj eno uro hoda; — in *c*) da je lansko leto pridelal toliko sena na svojih travnikih, da lahko izhaja dve leti, če bi tudi eno leto ničesar ne pridelal. Vse to pa je neresnično, kajti ad *a*) ima toženec v svojih gozdih kvečjemu toliko lesa, da postavi svoja poslopja, če dvakrat pogori (dokaz: zvedenci); — ad *b*) do najbolj oddaljenega gozda je najmanj poldrugo uro hoda (dokaz: zvedenci); — in ad *c*) dotičnega sena toženec ni pridelal na svojih travnikih, ampak na Starétovem travniku, katerega ima v zakupu (dokaz zaslišanje strank).

Tožnik zahteva sedaj povračilo tožencu danih 400 K in dovoljuje, da si toženec odračuni od tega zneska toliko, kolikor je izdal za ženitno pismo, toženec pa noče tožniku ničesar vrniti, pa tudi kljub pozivu nobenega odškodninskega zahtevka uveljaviti.

Po tem, ko so se zavrnili vsi ponudeni dokazi, je predlagal tožnik obsodbo po tožbenem zahtevku, toženec pa zavrnitev tožbe in obsodbo tožnika v stroške.

Razlogi.

Onih 400 K, katere je dal tožnik tožencu pri pismih, se nikakor ne more smatrati za «aro», kakor sta stranki to nazivali, kajti uže iz uvrstitve §-a 908 o. d. z. v sestav našega občnega državljskega zakonika izhaja, da je moči o ari, ki se da pri sklepu pogodbe le za znamenje, da se je pogodba sklenila, ali pa za zavarovanje, da se bode izpolnila, go-

voriti samo pri obligatornih pogodbah, nikdar pa ne pri rodbinsko-pravnih pogodbah; zato pa tudi ves dogovor o ari ne more imeti nobenega pravnega smisla in nobene pravne veljave. O teh 400 K se more torej le misliti, da jih je dal tožnik na račun svoječasne dote svoje hčere. Ker pa se je zaroka po obojestranskem priznanju razdrla in ker nima po §-u 45 o. d. z. obljuba med zaročencema prav nobene obveze in je zlasti vsaka obligatorna obveza pri tem izključena, nima toženec nikakega pravnega vzroka, imenovani znesek obdržati, in zato je tožnik po §-u 1435 o. d. z. upravičen, od toženca kot prejemnika ta znesek nazaj terjati. Toženčevo sklicevanje na določbo §-a 1432 o. d. z. pa tukaj ne more veljati, ker v tem slučaju ni nikake naturalne obveznosti, kakoršne ima § 1432 o. d. z. v mislih, marveč je ta naravnost izključena, in radi tega se na vse druge pri razpravi navedene okolnosti, ki so za razsojo te pravde povsem brez pomena, ni bilo več ozirati, in je bilo vse ponudene dokaze kot nepotrebne zavrniti, tožbi ugoditi in toženca po §-u 41 c. p. r. obsoditi tudi v povračilo stroškov.

Priziv proti tej sodbi se ni vložil.

Dr. Š.

(Statistično.) Po sedaj objavljenih uradnih izkazih je bilo v Avstriji koncem l. 1902. odvetnikov vsega skupaj 4414, torej 13 več, nego koncem l. 1901. Jeden odvetnik je imenovan še iz l. 1841., dva odvetnika na Kranjskem sta imenovana iz leta 1865. — Notarjev je bilo koncem l. 1902. skupaj 1011. Jeden notar v Kutni gori je imenovan iz l. 1851.

— (Ali smejo biti juristične osebe v pridobitnih in gospodarskih zadrugah?) Novi zakon o reviziji pridobitnih in gospodarskih zadrugah in drugih društev (z dne 10. junija 1903, drž. zak. št. 133) določa v §-u 1, da zaveza k predpisani reviziji velja, bodisi da je članstvo pri zadrugi po pravilih omejeno na fizične osebe ali pa da se razteza na korporacije, trgovske družbe, zadruge ali društva. — Po vsebini parlamentarnih razprav o tem zakonu se namerava s to določbo rešiti mnogokrat stavljeno vprašanje tako, da so juristične osebe lahko članice pridobitnih in gospodarskih zadrug.

— (Poštne prosto odpošiljanje vlog privatnih oseb sodišču v kazenskih rečeh.) Trgovsko ministerstvo je z razpisom od 22. septembra 1903, št. 46.631, na prošnjo justičnega ministerstva naznanilo poštanim in brzozavnim ravnateljstvom, da so poročila oblastvom v kazenskih rečeh proste poštne tudi v območju mestnih poštних zavodov.

— (Uradna terminologija) laška-srbohrvatska-nemška izide v kratkem. Sestavil jo je namestniški svetnik Eligij Smirić v Zadru, a pregledala jo je komisija, ki je bila v ta namen sestavljena pri namestništvu v Zadru iz članov vseh upravnih strok.

»Slovenski Pravnik« izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva »Pravnika« brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 10 K, za pol leta 5 K.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 26; naroča se tudi pri O. Fischerju, knjigotržcu v Ljubljani, na Kongresnem trgu.